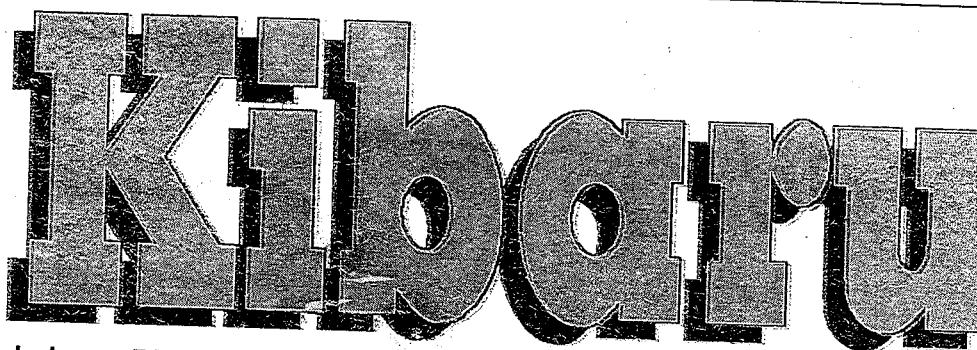


Zuluyekalo san 2015

San 46nan - Boko 522nan

Songo = dorome 35

Kunnafoniseben bota kalo o kalo - BP : 24 - Téléphone : 20.21.21.04 Kibaru bugufiyé Bosola Bamako



Kiiriko  
labencogo  
Mali kono

N° 6

Tumutu,

## Inesiko nemogo ye yoro lakuruyalenw kurunbonkari



Dine tonba Oni sekeretei Zenerali ka ciden kerénekrennen min be Mali kono, o dankan Arinoli Akejenu dara Madamu Irina Bokowa kan ka taa Tumutu; ale ye Inesiko nemogo ye. Mali seko ni döñko, bololabaara ani turisim minisiri Madamu NJayi

Aramatulayi Jalo, kalansobaw ani ninini minisiri Metiri Muntaga Tali, Nansarajekulu ka lasigiden Mali kono, Suwisi jamana ka lasigiden ka fara Faransi lasigidenso ka ciden kan, nin bee tun be taama in na zuluyekalo tile 18 san 2015.

Tumututaa in labenna ni Mali seko ni döñko, bololabaara ani turisim minisiri, Inesiko bolofara min be Mali kono ani Minusima ka bolodijençenma ve. San 2012 kónona na, kónona mogow ye murutili min ke ka kaburu jurataw ci Tumutu, o yoro ninnu de b'a la ka lakuruva Inesiko fe. Baara in damiru u san 2014 kónona na. Kaburu koro 16 de cira; nka olu la 14 minnu be Inesiko ka mara olu de lakurayali be senna 3eegi lakurayara ka ban pewu, a to 6 ma ban folo.

Kabini Tumutu mogobakburuninnu lakurayali bolodara fo ka se zuluyekalo tile 20 ma san 2015. Minusima ka pankurunw ye siye 450 de ke taakasegin na. Omuména siye 70 kera ni yorow lakurayali jateminekelaw ye. Mogobakburu ninnu be ka laben kura ye ka keje ni Tumutu sojolaw ka laadalasojo cogoya ye. U tun be cogoya min na k'u ke ten kokura.

Dokala Yusufu Jara

## Samiye diya ye sanji ye

Mali kono samiye donna a meennna. Jamana jigi be suman toni miliyon 8 soroli kansan 2015-2016 sene panpanji na. Andunka sene fanba sirilen be sanji nani na. Nka o sanji te ka tugu folo. Sanjiko cakedaw dun te ka kunnafo di a ko kan halibi. Samiye diya ye sanji ye. Sanji te ka na jamana fan caman fe.

Bamako ni Nara ce ye kilometere 382 ye. A be Kulukoro mara kono kejekayanfan fe Moritani jamana dance la. Samiye donni ni sisan ce, sanji jenama ma bin yen folo. Binkene fosi ma falen yen. Baganw be ka sa kongo fe. Ka bo Kuwala Nara sira farayor la ka bo Kayi sira la, o ye siraba bilennin kilometere 182 ye. N'i farala o fe, i be teme Gunbu, Muruja, Nara ani Dili-dugu fen o fen fe Nara mara kono, i be bagansuw da-dalen ye sirakere la.

Musa Ture ye Metewo baarakela ye, ale konya jira ko sanji te ka na a lema, nka ko n'i ye san 30 laban in jate mine, ninan samiye be son ka diya a caman ye. A ko sanji de be son ka caya jamana fan dwo fe ka teme yoro dwo kan. O sanjicaya be kolosi Sikaso mara kejekayanfan, Seguni Moti maraw koronyanfan. A be se ka ke a tene caya Kayi mara, Gawo ani Kidali maraw la. Mogow k'a faamuya, ko sanji nacogo, o de be samiye diya an'a goya kof.

Cakeda min fana jesinnen be samiye taacogo kolosili ma sene nemogosoba la n'o ye (BSSE) ye, o y'a jira ko k'a damine san 2015 zuwenkalo tile 21 na ka se a tile 30 ma, sanji bere ma na. Hali minnu nana o ma ke cogoya kelen ye fan befe fe. Dwo yere ye dogokun kelen k'o kono na k'a soro u ma sanji soro. Sanji hake min ka kan ka na o tile tan kono, o ma caya fan si fe; fo n'a kera Bamako dugukonona, Sotuba, Selenge, Kucala, Kulukoro ani Segu maraw cemance ye.

Wa n'i y'a sanji hake nanen be fara nogn kan, a ka dgo ni san hakema ta ye jamana kono, fo n'a bora Moti ni Kulukoro maraw, Sikaso mara worodugyanfan ka digi tilebin kan ani Kucala ni san serkiliw ta ye.

Sanji hake min sorola tile 10 in kono, o ka dgo ni san temenen ta hake ye o waati kelen na.

Sidi Y. Wago  
Dokala Yusufu Jara

## Binkanniklaw ye mog 6 faga Nangasaju

Nangasaju ye Duwazan serkili dugu do ye Mondoro komini na. A ni Burukina Faso be danbo. Karidon zuluyekalo tile 19 san 2015, binkannikela marifatigi dwo ye dankari Nangasaju buguda do la ka mog 4 faga yen. Kilometere damado u bolen ko buguda in na, u ni mog 5 saba were benna u ye mugu wuli olu la, fila tora sisi la ka mog 6 kelen jogin.

Kabini o fagaliba in kera, Nangasaju n'a lamini mogow kamana ganna. Da b'u ye sunogo tu ye. Mogow be siran ka taa dafeduguw suguw jo. Kunnafo dalen sorodasiw tulon kan Duwazan, o dwo taara u sigi yen, walasa ka dugumogow hakili sigi. O bena se k'a to senekelaw ka fere u ka forobaaraw ma, jagokelaw fana ka se ka sugujow ke ni hakilisigi ye.

A. W. Diko  
Dokala Yusufu Jara

## Waduseni fagara Tegarigari kulu sanfe Kidali

Faransi sorodasi minnu be ka Mali korofela lakana n'o ye Barikani ye, karidon zuluyekalo tile 5 san 2015, olu ye Mohamedi Ali Agi Waduseni faga Tegarigari kulu sanfe. Nin kojugubakela in tun bilala ka bo kaso la Bamako san 2014 desanburukalo la. Owaatila, a n'a jenogon minnu tun minena, olu tun ye Hayiba Agi Aserifu, Husama Beni Guzi ani Habib Ulu Mahuludu ye. U mog 4 bilala ka bo kaso la ka ke ka tubabu ce kelen kunmabo n'o ye Serizi Lazarewisi ye. Mogo minnu tun ye Serizi Lazarewisi ani Filipy Wéridon mine Honburi san 2011 nowanburukalo tile 24, Mohamedi Ali Agi Waduseni tun b'olu la. Mali sorodasi y'a mine o san kelen na Gawolamininaka n'a datugu Bamako kasobonba la san 2012 marisikalo la. San 2014 zuwenkalo tile 16, a bolila ka bo kaso la. Kasoladen 20 ni ko ye kene mine a nofe o senfe. A bofe ye kasobon kolosibaa do faga ni marifa ye. O togo tunye Lasidan Kola Sofara. A minena



kokura Bamako Aseyidemili la zuluyekalo tile 24. A tun ka kan ka kiiri; nka o ma bo bilen; sabula a ni minnu jera ka tubabu mine Honburi, udemebaawy'a wajibiya Malifaamaw kan u ka bila; n'o kera k'olu fana be Serizi Lazarewisi bila. Nka o y'a soro u ye Filipy Wéridon faga kaban kabini san 2013 kónona na. Mohamedi Ali Agi Waduseni n'a jenogon bilala ka bo kaso la nin cogo la ten.

Berema Ture  
Dokala Yusufu Jara

KONOKO BE NE SNAN NA

## Senekela ka soro sirilen b'a feere kuraw matarafali la

Demedonjekulu min be wele tubabukan na Turuwazaze (3AG) o be Nonkon komini ni Manden kominiw kono. A be dugumogow bilasira u ka yiriwalibaara caman waleyali la; i n'a fo senne, nakobaara, balikukalan, barasijo, safunedilan, sisemara ka fara nafasorobaara suguya werew kan.

An be waati min na sanjidesse, tijenifew ani waatiyelema be ka dugukolo nafabobaara caman soro dogoya. Walasa ka fura soro o geleya daw la, demedonjekulu Turuwazaze ye Nonkon komini senekela 5 ta (ce 3 ni muso 2) ka taa baarakalantaama na Bajangara serekili dugu daw ka senne feere kuraw lajeli kama, k'a damine mekalo tile 11 na ka se a tile 14 ma san 2015. U ni Sikaso ni Manden senekelaw ka cidenw fana ye noqon soro yen ka yoroyaalaw ke noqon fe.

Sikaso taw demeporoze ye Adaki (ADAC) ye, Apeyasi (APH) be Bajangara taw jigi koro.

Dugu naani jate minena, demedonjekulu Kirisitiyan fana be deme don minnu na. Oye keretiyeuw

ka cakeda ye min be Bajangara kabini san 1973. A ka baaraw jesinnen be jekuluw sigili'n'ukalanni ma fognogonkow kunbeni an'u dabilali la dugu kono, dugu ni noqon ce ani sigidaw ni noqon ce.

Se kera dugu folo min na o ye Bunjeli ye. Dugu filanan kera Somoli ye. Jabasene be ke yen kosebe barasi do sababuya la, min jora kabini san 1974 waati la. N'u ye jaba soro a be lamara jabalamara mangasaba kono. A be bila warantasi la. O ye nafasorsira do ye senne na. N'i ka jaba bilala yen, n'i mako be wari hake min na yanni jaba ka songo duman soro, o be di i ma. Jaba feerewaati numanna, ika wariminen hake be bo a la, k'a to lasegin i ma. Walima n'i yere y'a feere tuma min na, i bena ton ka wati sara k'a to ta. Muso kelen ka soro b'a ta kilo 600 la ka se 700 ma, jaba senne o senne. Mansin fila be ton in bolo. kelen be jaba tige-tige, kelen b'a baron. U be soro k'a da tile la k'a ja temebaw (sesuwarewi) kono dimogow kana se ka sigi a la. U be jaba misennin laben o cogo la. Ton be jaba lamara fo a kilo 1 songo ka se sefawari d100 ma

tuma min na.

Dugu sabanan yaalalen kera Nonbo ye. Ton min be yen, demedonjekulu Apeyasi ye sefawari d100.000 di o ma, demedonjekulu AGU ye d40.000 fara o kan jurudon baaraw kama. N'i ye d1.000 juru ta, a sarato i b'a ton d50 fara a kan kalo kelen kuntaala kono.

An ye dugu naaninan min yaala, o kera Tugume ye. Yenkaw be kabasira sebekoro ke walasa k'u ka senne soro yiriwa. Olub'a fo kabasira ma dognokan na «Pokolon». U ko sanni u ka don pokolonko la, mogo kelen ka soro tun te teme segine 8 kan taari la. Nka sisan, segine 80 be soro a la. Dokela si te dese a bolo la san kono tuguni. Sisemara fana be ke o ton fe kosebe. U be sisew ka npere kele ni tulunogoye. U be matila sifon tige-tige k'olu su tulunogoyla k'o fili-fili suulu kono. Ni npere jiginnu sufe ka yelen olu kan, u bee be sa. O feere in ye sisepere kasaara noqoya kosebe olu ka yoro la.

Dugu duurunan kera Egela ye. Olu ka baara fanba ye sarabonbo ye. Ton sigira yen ka jiribatige kono, ka senne kecogo feere do don dugumogow koro. Tilema fe u be dannidingew tige, kafarafinnogok'ukonoka sanji makoro. Danni waati mana se u be danni ke. U be o feere in wele Zayi. Danni ketu u be bamabilen nagami noisi la. Ob'a to tijenifew te se a ma. O ye furamugu ye bama ja be min foroko kan.

Nin baarakalantaama in nafa bonyana kosebe. An ye mogow ye, minnu be bogomugu doni ka yelen kulu sanfe k'a ke kaba kan ka nakobaara ke yen. An ye kabasira dacogo caman fana ye. Minnu be ji bila ka teme ka naman to kofe ani minnu be ji bila ka teme ka bogomugu to kofe. Yoro bee n'a geleya cogoya don. Waatiyelema kololo ka jugu, kerenkerennnya la senekelaw kan. Osiratige la, ne b'a jini senekela bee fe, an ka senne kecogo feere kuraw matarafa walasa dunkafa ka se ka sabati.

Cefan Jara ka bo Tineko, Nonkon komini na Kolokanin

## Ofisidinizeri ka san 2015/2016 senne kanpani : A jigi be senefen caman soro li kan

Senne yiriwali minisiriso sekereteri zenerali Daniyeli Simeyon Kelema ye Ofisidinizeri ka kanpani damineni dabane folo ke Kurumari jumadon zuwenkalotile 12 san 2015 nitarakiteri do ye. Ofisidinizeri nemogoba Ilyasi Dogolumu Goro, Ofisi senenemogow, Zeni irirali nemogoba Adama Jara ka fara bilasirali kebaa caman were kan senne sabatili siratige la, olu tun b'a kene kan.

Yanni dabane folo in ka ke, Daniyeli Simeyon Kelema n'a nofemogow folola ka taa 'u ne da Turaba foro kura labenta kan. O baara in be senna. Goferenamanka janiya sirileny'oye, min musaka bobaa ye Afiriki tilebinyanfan nafolokon'a warikotonta Imowa (UEMOA) ye. A be ben sefawari miliyari 11 ani miliyon 529 ma kalo 24 baara kuntaala kono. Foro taari 2.174 labento don; nka mako bena se hake min ma ala nin kanpani in na, o ye taari 500 ye. Cakeda min jesinnen be cencenbo ni belesbo ma n'o ye Sesizi (SESG) ye, forolabenbaara in b'o bolo. Fen min ye baara kecogo kolosili ye, o be cakeda bolo, min be wele Hidoropakiti/Betiko. O ka kolosili be ke kalo 19 kuntaala kono, min musaka be ben sefawari miliyon 439 ma.

Senkeyorow labenni hukumu kono Ofisidinizeri ka yorow la Afiriki tilebinyanfan fe, Imowa ye benkanseben ke a ni Mali goferenamana ce. O jesinnen be taari

11.288 labenni ma Kurumari kono. Omume na taari 9.114 be Kanjuru, a to 2.174 be Turaba.

Nin benkan min file goferenaman ni Imowa ce, a jiralen be ko foro fen o fen mana laben, kemesarada la 10 be di yoro sigibaa folow (dugulenw) ma n'o ye Malidenw ye, a to 90 be di Afiriki tilenbinyanfan jamanaden tow ma n'u y'a jini.

N'o ye Imowa tondenjamanaw ye. Nka foro mana di dunan fen o fen ma, o be jibolisira filananw, jibolisira sabanaw ania ka yorosorolendance boli musakaw sara.

Foro taari 500 min be ka laben Turaba, o baara damineni kabini san 2011 kono na. Kotonfekete ni fangadafiri de y'a to n'u baaraw tun lajora. Awirilikalo temenen in tile 30 y'a soro kemesarada la 52 tun kera a baara la; kasoro sarati min tun dalen b'a ye n'i y'o kemesarada, 78,8 tun kera o la kaban.

San 2015/2016 senne kanpani in na, ofisidinizeri jigi be malo toni 828.886 soro, nakolafentoni 357.000 soro, kaba toni 30.000 soro, komiteri toni 47.000 soro ani jegekene toni 51.000 soro kan.

Hakililajigin na, Ofisidinizeri ye soro min ke a ka san 2014 / 2015 senne kanpani na, o benna malo toni 644.422, nakolafentoni 370.000, kaba toni 25.000 ani komiteri toni 42.000 ma.

Moriba Kulubali  
Dokala Yusufu Jara

## Saheli 21 y'a baarakenogonduguw ladonniya a ka san 2015/2016 baara bolodalen na

Demedonjekulu Saheli 21 ni dugu 17 ye baarakenogon ye Jijenin kubo kono. Dugu 6 be Jijenin komini na, a to 11 be Sagabala komini na. Segesegeliw tun be senna dugu 6 kura taliko la, ni baarakenogonya bena se ka don u ni noqon ce. Sabula sarati daw jate minnen don a bolo, n'olu ma dafa dugu min na, a n'o te se ka je ko ma. Ntendendawirilikalo tile 20 san 2015, Saheli 21 y'a baarakenogonduguw kunnafoni a ka san 2015/2016 baara bolodalen na Sagabala.

A laje nemogoya tun be Saheli 21 nemogoba Seyidu Togola bolo. Saheli 21 baarakela tow tun b'a kene kan ka fara dugu 23 ninnu ka cidenw kan. Jijenin ni Sagabala meriw fana tun be yen.

Feburuyekalo temenen in na, nin jama kelen in tun ye noqon soro Sagabala dugu ka cidenw k'u haminaw dajira Saheli 21 na; n'o ye k'u ka geleyaw fo ani k'u kulusigi.

Dokala Yusufu Jara

## Poroze PAKOMU ye sira 3 dilanni musaka di Moti

Poroze min jesinnen be dugubakonokomini demeni mat, o ye Pakomu (PACUM) ye. A be k'a kun don siraw dilanni musaka koro dugubakonokomini 6 kono; n'o ye Kayi, Sikaso, Kucala, Segu, Tumutu ani Moti. Poroze Pakomu ni dijne waribonba ka jekabaara kono, Moti meri be ka sira 3 dilan Moti ni Seware kono.

Moti sugu kono sira minnu be wele 62 ani 64, olu b'o la ka fara sira min be wele 50 Seware kono. Nin sira kofolen ninnu mana dilan ka labila tuma min na, a bena ke sababu ye ka do fara o sigida ninnu dawula kan ani ka taama noqoya dugukonomogow bolo. Kalo 4 bena ke u baara la. A musaka be se sefawari miliyon 356 ma.

Daramani Kulubali  
Dokala Yusufu Jara

**A' ye Kibaru san k'a kalan**

## LAWALEBARO : Sunjata Keyita ka fanga

Sunjata Keyita kera Manden sigibaa ye senkan san 1235 ka se 1255 ma. Tuma min na a n'a nofajama sera Sumaworo la Kirina kele senfe, Maninkafaama bee y'a ka dannaya da Sunjata kan. San 1240 waati la, Sunjata yelemana Kangaba; o min tun ye Manden masabafanga faaba ye; nka a labanna ka yelema Nani, k'o ke jamana faaba ye.

### I Sunjata Kewalew

a) Jamana farali nōgon kan  
Kabila misennin fen o fen tun be Maninkala, o bee farala nōgon kan Sunjata fe, ka ke jamanaba kelen ye. Marabolo minnun tun be Soso ka fanga kono, a y'olu fana mine ka fara a ta kan. U tun be nisongo sara Manden ye.

### b) Laben sabaticogo

Jamana tilala marabolow ye; ka marabolow fana tila kafow ye; ka kafow fana tila duguwye. Sunjata ye gofereneriw sigi marabolow kunna, ka kafow nēmogow ke kafotigw ye, ka duguw nēmogow ke dugutigw ye.

### c) Jamana nafoloko sankorotali

Jamana soro tun sinsinnen be dugujukorofenw, jago ani sene kan.

Dugujukorofenw : Bure sanu tun ye nafolo sōrosiraba ye

Jago : jamana kelenya ani laben sabaticogo a kono, o fisayara basigiko la. Jagosira min tun be Manden ni Sahara ce animintunb'a ni worodugu ce, olu dayesela kokura.

Kogo, finimuguw ani deje, olu tun be bo Sahara la ka don jamana kono. Sanu, nafew, samainw, woro ani

jōnw, olu tun be be worodugu la ka don jamana kono.

• Sene : Sene sebekoro yiriwara. Sunjata ye senefen suguya caman seneni yamaruya; koori tun b'o la.

### d) Jamana bonyali

Sunjata ye jamana kelabolo sebekoro laben; a ye kele caman ke ka yoro wrew mine ka fara Manden kan. Sennamogow, sotigw ani kalabinjetigw tun b'a ka kelesew la. Kelabolo kelen-kelen nēmogoya tun be zenerali do bolo. O zenerali dow tunye Faran Kamara, Fakoli Kuruma, Siriman Keyita ani Tiramakan Tarawele ye. Sunjata Keyita be fatum min na, n'o ye san 1255 waati ye, ba saba tun be Manden kono : Senegali Ba, Ganbi Ba ani Ba Joliba. Bure, Banbuku, Tekururu fan do ani

Soso, olu bee tun be Manden kono.

### II Sunjata Ciientabaaw

Sunjata fatura san 1255; nka a ka fatuli in kera dabalibanko ye, ka da a kecogo kan. Mogo minnu sigira Manden fanga la ale kofe, o dow ye: Jurunkun min tun be wele Mansa Wulen Wali, Kalifa, Abubakari folo, Sakura. O Sakura intun ye jōn ye min y'a ka yēremahoronya soro. Aye fanga ntaraki diyagoya la. Abubakari filanan ye fanga ta ale kofe.

Abubakari filanan taara taama na kogaji Atlantiki kan sije fila, nka a torajila sije filanan na. Tarikudonnaw ka fo la, ale folo de sera Ameriki gun kan. A denke Kankun Musa bilala a no na Manden fanga la.

Dokala Yusufu Jara

## Nōnkun tariku Abeli Jara fe

Abeli Jara ye Nōnkōn dugutigiseere folo ye. A si hake be san 69 bō bi. Ale ka fo la, Nōnkōn buruju bora Segu. Jaraiakaw don. U bolen Segu, u sigiyoro folo benna Tamanin ma Nōsonbugukerefe. Unana sigi Koriyan o kofe. O ni Nōnkōn ce te teme kilometere 3 nōgonna kan. Koriyan de ye dugukolo di u ma u ka dugu sigi u yore ye.

Hali ni kuma kōrō don, ni lakanani siratige la; mōgo si te sōn k'a kōrō.

Nōnkōn Forokoro ni Baarozan tile benna, a ni Jitumun Bala fana tile benna. Laturudalaw, n'u be tijne ci, u be folo ka tijemasaw togo fo. Abeli ka fo la, lakalibaaw y'a jira k'o be barika de don a dabaa ka ko la, ka bonyamasegin ke mogow ye, minnu y'u kōn laturuda in na, n'u ye togo sōro a la fana ka kon i ne. Tijedala be se k'a karamogo togo fana fo ka fara a ka tijemasawa lakovonnenw kan. O y'a bonya kelen keli ye ka nēsin ale fana ma, k'a dugawu nini, walasa i ka kalandenw fana na sōn k'o nōgonna k'iye. Sabula bamananna ko caman yesorongonna ye. Dugawu ni barika de be se ka mogow teme nōgon na.

Mōgo somogow se y'e k'i bolo don tijne na n'i sigira nēge kōrō; nka tijne kalanni k'a wo misen tow faamuya, o b'a yēre bolo. Aka ca a la i bolo donna tijne na laturudala min bolo, i be kalan damine o fe; o y'i karamogo folo ye. Nka bolodonni kofe n'i ka kalan ma k'a bolo, i karamogo te. Nka i ka bonya be se a ma, sabula ale de kera mogow folo ye, ka tijeda nējinini yamaruya di i ma.

Baarozan ye Nōnkōn dugutigya ke. Nka Forokoro mintaara fara a bonson tow kan Tijekō, ale fatura k'a sōro dugutigya da ma se a ma bilen. O yere dama te; Gelya min donna a ni Baarozan ce, o kololo bonyana a kan; fo Segu bamanantile faama n'o ye Da Mōnzō ye, o da donna a kuma na ben sabatili kunkan u mogow filo ni



Abeli Jara si hake be san 69 bō bi

nōgon ce; sabula dōnnibaaw ka kēlē da man di u si la, a da man di u siginogonw na, a da man di u ka jamana fana na. Nka o bee la a ma ne min k'o kiiri tigelen u ni nōgon ce, dugutigya dira Baarozan ma. A b'i n'a fo o ma ben Forokoro ma, n'a ye Nōnkōn sokala bila, ka taa a sigi buguda la. Baarozan fa togo tun ye Cōngō ye; a ba togo tun ye Baaro. Muso 7 tun be Baarozan fa kun. Baaro tun y'olu la kōrōbalen ye.

Nōnkōn Forokoro ni Jitumun Bala tun ye teri ye. U be nōgon sirataama. Forokoro tun be tijne kurunnin da, Jitumun Bala ta tun ye kalajanye. Ale ba bora Nōnkōn, Forokoro fana ba bora Jitumun Janinkoro. N'o ye Jitumun Musa ka dugu ye. O de koson kalajan dabaa ka ca Jitumun ni

Manden kono ka teme Belédugu kan. I mana tijne kalan laturu suguya min dabaa fe, ale de b'i dege a ka taabolo la. An be don min na laturudala ka ca Nōnkōn mara ani Belédugu kōn halibi; nka tijemasawa man ca u la kosebe bilen. Tijemasawa lakovonnenw do ye Banankoro Cetin ye Wolodo komini kōn. Banankoro be Wolodo ni Jekuma ce. Nka a te gitōrōnda la kinin fe k'i kundalen to Jekuma kan, k'a seben o kan Banankoro Cetin. A ni Wolodo ce te teme kilometere kelen kan. Wolodo komini ni Nōnkōn komini be danbo. Dugu filā ninnu ce ye kilometere 9 nōgonna ye kōrōn fe. Tijemasawa do tun be Bulukuma min togotunye Jankene. Bi o te bolo la, o fatura.

Dokala Yusufu Jara

**Kibaruseben be bō kalo o kalo juma laban na. Mōgōw  
be se k'u hakili to o waati la ka taa u ka Kibarusebenw  
nōfe u mōcycōcs u mōcycōcs la**

## Angereko ne tun ka nini a tuma na

Senekelaw, an k'an janto an yere la. Sabula an kelen be lemuruba ye sisan. Bees b'an min, k'an fara fili. Ne ka kuma be angereko de kan. A fôra ko angere min dira senekelaw ma, k'o man ni.

Mogo minnu y'o angere in di'an ma, ujenama be yen. U be se ka nininka, mun y'u bila nin kewale jugu la? Wa u be Mali konyan. Nkadono don, do be taa a sigi Arajo la, ko angere in ka ni. A ka ni o, a man ni o, yanni mogo ka to kakuma jogon kokan, munna u te jogon wele ka sigi ka kuma? An ka tine fo jogon ye



Bakari Danbelé

ten sa. Ne b'a nini jamanakuntigi fe, ale min ko a ye senekelaw demebara ye, a ka nin ko in segesegé k'a furake. Afôra tuguni ko angere bee ko te. Ko dôw de tijenén

don.

Ne koni ka faamuya la, a fôra an ye cogo min na, angere in si man ni. «Denmisennin mana bo tu kono i ne, ka na tegé ci i nekan, kanâ sin k'i ta sara a la de; a jigi semeyoro be son ka ne i ta ye.»

Ne koni b'a don, n'i be kababilen foro ni kabajeforo bin jogon keresfe, san 3 kuntaala kono nagami be don i ka kabasi la.

Faamaw, a' y'a' kofile senekelaw la.

Bakari Danbelé ka bo Sikaso Wayerema 2 la

## Wulu maracogo jugu duguba kono

Bamako ni Mali duguba caman kono, mogo te ka baganmara sariyaw labato. Owaleya in be ka degun lase mogodow ma, hali usomogow yere.

Jateminé na, Bamako dugukonona kelen be dôw ka baganmara yero ye; kasoro u t'a la ka duguba kono baganmara sariyaw labato. Duda caman na, dôw be ka sinsanw laben yen ka baw, misiw, sagaw, faliw walima wuluw lamara olu kono. O tccro be se sigidalamogow ma.

N'o bagan maracogo jugu kelen o kelen y'i mako sa, n'i y'o bagantigi wele fanga la a' deselen ko ka ben a sigikaf la, ni Ala ma fara i kan i ta be k'ala nimisa ye. Sabula fanga man telî ka nafolotigi jalaki anw ka jamana in kono.

Awirilikalo tile 18 san 2015, do ka wulu yemabila ye ne

denmuso cin. Ne taara n'o ye bagandogotorow fe yen. U ye segesegeliw ke, k'a ye ko fa be wulu in na. Nka o n'a ta bee wulutigi ma son ka jo den furakele musaka koro a diya la.

Nin wulutigi in be ka tooro suguya bee doda anwakan ka sigida la n'a ka wuluw n'a ka bagan tow ye. Ni jamana nemogow ma wulikajo ke walasa bagantigi ka se ka duguba kono baganmara sariyaw labato, here te mogo caman ye a ka sigida la.

Bamako bolonw falen be wulu yemabila la; kasoro wulucin man ni mogo ma. Dogotorow ka fo la, ni wulu fato ye mogo o mogo cin, n'o ma furake a tuma na, wulucinda baga be se ka wuli a fe waati do la.

Alu Kone jagokela don Zoni Endisiriyeli la Bamako

## Ntolatan be dusu ani nedon bolo

Ne be foli kerrenkerennen ke an ka ntolatanna denmisew (zjoriw) na, minnu tantaara an ka jamana joyoro fa kupudimoni na Nuweli-Zelandi.

Mogo mogo ye denminen ninnu ka ntolatansye, o'y'a don k'u be se ntolatan na. Dusu gelen fana b'ula. Ntolatan be dusu ani nedon de bolo. Denmisew tantaara ni fasoo ka netaa dusu de y'u kono kupudimoni in kene kan. Nka Ala ma kupu don u garijego la.

Min ye jokolsila ye, ne be foli kerrenkerennen nesin ale fana ma kosebe. Nin b'a jira ko ni Ala sonna, don nataw la Malibena ke ntolatanjamana ba ye.

Jamanaden be lajelen be dugawu ke denmisew ye. U ye joyoro 3nan min soro, o man dogo. N be u ka degelikaramogo fo a ka cesiri la ka fara a ka timinandiya kan.

Ala ka basigi don jamana kono; ka jamanadenw kanu don jogon na.

Asani Tarawele Kokuna dugutigi don Kapolondugu komini na Sikaso

don.

Ne koni ka faamuya la, a fôra an ye cogo min na, angere in si man ni. «Denmisennin mana bo tu kono i ne, ka na tegé ci i nekan, kanâ sin k'i ta sara a la de; a jigi semeyoro be son ka ne i ta ye.»

Ne koni b'a don, n'i be kababilen foro ni kabajeforo bin jogon keresfe, san 3 kuntaala kono nagami be don i ka kabasi la.

Faamaw, a' y'a' kofile senekelaw la.

Bakari Danbelé ka bo Sikaso Wayerema 2 la

## San o san mankan be angerekola

Jateminé na, san o san samiyedondaw fe, mankan be wuli angerekola, ka koorisenenaw ni kabasenenaw bali ka nogo soro a tuma na.

Ninan ta mankan daminen. Angere yere min dira senekelaw ma kaban, a fôra ko k'o mine, k'o man ni, k'u bena angere were di u ma.

N'o dun kera, angere were bena soro cogo di, ani tuma jumennna yanni ka senekelaw mako sa?

Koorisene ka gelen. Ni sanji konna ka na, kabini mekalo tile folo fo ka se a tile 15 ma,

kori kun folo be dan. N'i ko kori ka girinya soro, fo i ka nin sarati ninnu labato. Kori dannen tile 15, a korecili be damine. N'o kera fo nogo ka don a korejoona. Sabula kori dannen te tile 20 dafa n'a ma bolow cili damine. O b'a jira ko ni angere kura ma kon ka bila senekelaw ka bolo kan a tuma na, koreko geleya be bila a da koro la.

Ni faamaw be sene netaa sabatili nofe, u ka kan ka angerew segesegé folokabini tilema fe k'a don n'u ka ni, yanni u k'ubila senekelaw ka bolo kan. Yaya Mariko ka bo Senu Bamako

## Kungodaw lakanani kalan do kera Sokura



Hamidu Tulema

dogbatige la an ka jamana kono. Misali la mogo min ka dogo jeninta kalo kono n'o ye wotorone fila ye, o mana gakurunana matarafa, a ka dogo jeninta kalo kono o tene teme wotorone kelen kan.

N'an ye jirituru don ba la ka fara gakurunana kono, geleya caman be dogoko la o be son ka nogoya. Komini 4

ninnu meriw walima u meri dankanw tun b'an cela kene in kan.

Tuma min na ne koseginna so, ne ye an ka duguton wele ka lakali ke kalan in konokow la.

Kungodaw fanba tijebaa ye sigidalamogow yere ye. O tonsigi senfe, an ye jekulu do sigi senkan mogo 10 be min nemogoya la, Timisakungoda lakanani kama. Jekulu in be na a janto wulakonobaarakelaw ka baaraw kecogo la, jirituruw ani kungojeni kumbenni ka fara dugukolonkeleli baaraw bolodali kan.

Hamidu Tulema animateri don Timisa Arajo «Sigida Yiriwaso» la

## Filaninyaala be senna kabini bi te



Basiru Fonba

Kuma koro no boli man nogo; sabula a fobaa kelen donnen te. Wa mogo fana man farin k'a koreko. N'a fôra ko nin ko in man ni. I b'a soro o man ni. N'a fôra ko min fana keli ye wajibi ye i n'a fo laada, n'i be se i b'o ke ka kene n'i ka sigida cogoya ye.

Nka tine yere la laada dôw tiime cogoka juguanw feyan, k'a sababu ke yelemani caman donni ye a kecogo la. Filaninyaala y'o laada do ye. Fol, don kerrenkerennenwtun be filaninyaala la, n'o ye ntene ni juma ye. Ni Ala tun ye muso min garijego filanin na, denn si hake tun mana dogokun kelen soro, u ba tun be yaala k'u jira sigi nogonw na. Ka laada latilen, ko «filaninw b'aw fo». Dutigw tun be sumankisew di u ma. Musokorobaw ka dita tun ye nafenninw ye. Denba de tun

y'o faralen ye delilikselaw kan sigida la. A b'i n'a fo ni garibuyakewari te, filaninw te se ka balo. Kerrenkerennenya la Bamako nogonkunbenyoyrobawla, ib'a fodenbatigibee ye filaninbaw ye. Dugu mana je kaban, u b'denwdon Sotaramaw kono k'o yoro segeré delili kama. Ne be nininkali ke jama na. A foli min be ke, ko filaninko koro ka di, ko kunnadiya taamasiyen do don; o kuma in te tine ye wa?

Sabula ne hakili la delili te taamasiyen numan ye sigi kono. Fen o fen walima ko o ko be mogo don delili la, o te here ye. Mogo yere man kan ka nisondiya n'o ye. Faamaw k'u jilaja, ka fu siri filaninyaala jugu dan na, n'o te a kelen be negebo ye.

Basiru Fonba ka bo Bugukura komini na Doyila

## Dukene n° 129nan : Moti marabolo

Moti marabolo ye Mali marabolo duurunan ye. A bonya ye kilometereken 79.017ye. Afaaba ye Moti ye.

Moti marabolo ni Tumutu marabolo be danbo ke nekayanfan fe. Tilebin fe, a ni Segu marabolo be danbo. Worodugu tilebinfebole kan, a ni Sikaso be danbo. Worodugu korenfebole kan, a ni Burikina Faso be danbo.

N'i ye Moti dugukolo sanfela jatemin, i b'a soro yoro danboen saba b'a la :

1 - Ba joliba cemance jibolokunbenyoro o ye kelen ye. Jikeneba b'o yoro in na min be wele Dsbo. I b'a file fo ka taa se i ne danna, a b'es jikene.

2 - Bajangara dogonokuluw. Dogonow sigilen b'o kuluw sanfe, ka duguw jo kuluw sanfe ani kuluwow kono. U be ci ke o kuluw kan k'u yere balo.

3 - Bankasi falaw : seni ni baganmara be ke olu kono kosebe buruguw ka ca yen. Mali kulu min ka jan n'a kulu b'es ye, o ye Honbori kulu jan ye, metere 1:153; o be Moti marabolo kono.

Yoroneemayacogola, sahelikungo neemayacogo de be Moti marabolo kono. O koro ye ko sanji nata hake ka dogo. Funteni barika ka bon ani fijne kolonw. Tilema kuntaala ka jan. Nk'o n'a ta b'es neemayayoro sogin-soginnen be sahelikungo kono Moti marabolo kono. Kungo lakanan sariyasebenma (*forets classées*) wolonwula b'a kono. O be ben taari 8.646 ma.

Samaw dagayoro kerenkrennen do be Guruma kono. Jisigiyoro be nkanssebenw min be ka boli dije kono, o be ka boli yoro fila kan moti marabolo kono : Walado o be Dabo kono, ani Serifalakononaw. Bayikungo lakanan, o be Yuwaru kafo kono.

**Moti marabolo dugubaw ye :** Moti dugukonona, Seware, Jene, Bajangara, Duwazan, Bankasi, ani Yuwaru.

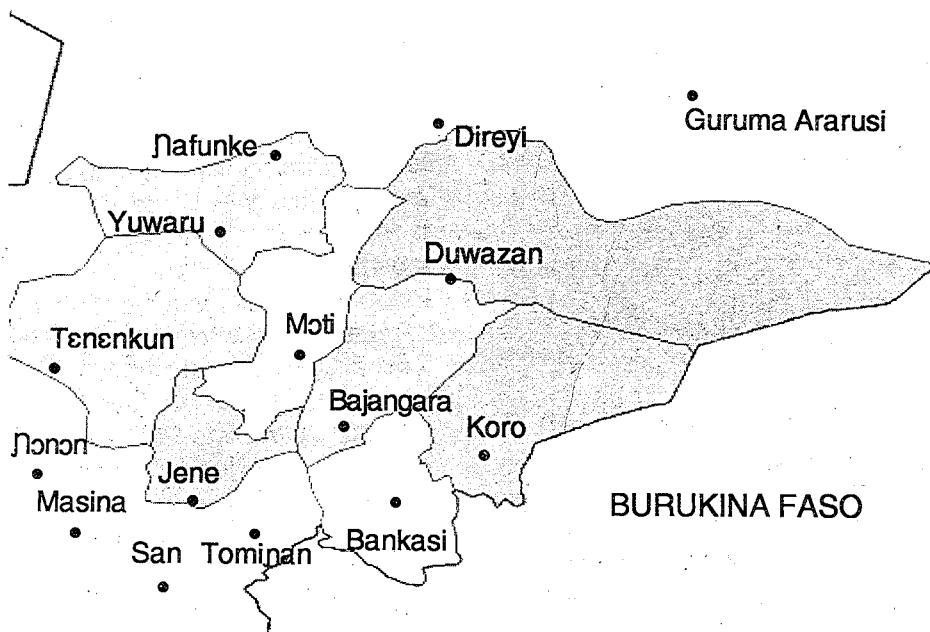
San 2009, Motimarabolo mogohake tun ye 2.037.330 ye. Duwazan kafo de mogoh ka ca, ka Moti ni Bajangara kafow tugu ale la.

Musow hake ka ca ni cew hake ye doonin. Musow hake ye kem'e o kem'e 50,6 ye (50,6%).

Siya minnu ka ca Moti marabolo kono, olu ye Bozow, Dogonow, Fulaw, Koroborow, ani Surakaw. Bozow ka koro ni siya caman ye Mali kono. U ka duguba min be wele «JA», o ka koro ni Nabila Isa bangeli ye ni san 2000 ye.

Moti yere tun ye Bozow ka daga de ye min togo folo tun ye Sagan ye.

Taamako nasira la, pankurunjiginkene kelen be Seware, o be wele Anbodejo. Samiyé waati, kurunbaw n'a be fo u ma pinasiw, olu be bo Kulukoro, Segu, ka taa Moti,



### Moti mara an'a serkili seegin faabaw

Tumutu ani Gavo. Kurunw be bo Jene ka taa fo koron fe. Mali ka batonbaw be bo Kulukoro samiyé fe ka teme Mali dugu b'es fe minnu be bajuru fe fo korenfela la.

Ba Joliba n'a bolofaraw kelen be ka jiwalankata kosebe Moti marabolo kono. O sababuya la, malosene ni jegemon fanga bonyara Moti marabolo kono.

Jago siratige la, Moti ye suguba ye min be jamana woroduguyanfan duguw ni korenfeyanfan duguw cemance la.

Korenfeduguw mako be minen, balo, jiriden ni soroen minnu na, olu be bo worodugu la ka n'u ton Moti.

Woroduguyanfan duguw fana

mako be baganw ni soroen were minnu na, korenfeduguw bena olu ton Moti.

Yoroyaala (Turismu) fanga ka bon Moti marabolo kono, k'a sababu ke dogonow ka kuluw n'u ka seko ni donkowy, anibozow ka jikanbaaraw ni kurundilanyoro fo ka taa se Dabo lajeliw ma ani Jene misiri. Monnikedagaw sen b'o la Banin ni Bajoliba jojanw fe, ani kurun belebelew (Pinasi) dilanyoro, olu minnu be taamanaw ani minen ton caman ta. Ni sisan te, Moti marabolo ka soro fanba tun be bo monni na. Jegeba ni jeges misenw tun be mine, k'u laja, k'u wusu, walima k'u ke jegesbutiye k'u bila ka taa Malifan b'es

an'an kerefemajamanaw kono, fo Gana jamana kan.

Tariku nasira la, Moti sigira bozow fe, a ye sanga soro ni diine sankorotali ye Seku Amadu fe, ka Masina jamana sige senkan san 1820 waatiw la min tun sinsinnen be silamediine kan. Lajimori nana ka Masina ci, Maani-Maani kele senfe. Maani-Maani koro ye «kasira ani karisa». Odon, Futa ni Masina, filaw joli woyora fo ka folonw tige. Dugukolo tun be fara ka mogow kunun, tasuma tun be mene mogow la, Ala ni aladel barika bonyako jugu fe Fulaw tun b'u kali namakalaw n'u furumusow ye, ko ni Ala ye dugu numan je, fo u ka karisa nenama mine, walima k'a faga, o de kera karisa ni karisa ye walima Maani-Maani.

Inesiko ye Jene ani Bajangara ke seko ni donko yoro kerenkrennenw ye minnu b'a ka mara kono.

Kan minnu be fo kosebe Moti marabolo kono, o ye fulakan, koroborokan, dogonokan, bozokan ani bamanankan ye. Mogow minnu be nin kan ninnu b'es fo, olu ka ca. Dow be kan naani walima saba fo ula, walima fila. Nka kankelenfola, o ka daga Moti marabolo kono.

Marabolosigiko siratige la, Serikili ye 8 ye : Bajangara, Bankasi, Jene, Duwazan, Koro, Moti, Tenenkun, Yuwaru. Komini hake ye 108 ye.

Filaninteriya (Zimelazi), o be Moti duguw ni Faransi dugu caman ce.

**An ye nin soro Entereneti kan**  
**Bayelemabaga : Mahamadu Konta**

## Kalankene n° 155nan :

### Bamanankan na, waati temenen jiracogo ka ca (2)

**Kolosiliw :** Soro cogo were be waati temenen kaban na.

**Misaliw :** N ye kalan ke.

**Saga ye bin dun.**

**Karisa ye baara soro.**

Nin misali saba walew ye wale dafataw ye. O koro ye ko dafa b'u la, u be boli min kan. Misali folo la, «ke» ye wale ye, a dafa ye «kalan» ye. Misali filanan na, wale ye «dun» ye, a dafalan ye «bin» ye. Misalisabanan na, «soro» ye wale ye, k'a dafa ke «baara» ye.

Kolosili la, an b'a ye k'a fo dafa ninnu «kalan», «bin» ani «baara», sigilen be walew nefé, n'olu ye «ke», «dun» ani «soro» ye. Ola, a be fo dafa ninnu ma nedafaw.

Bamanankan maben sira kan, wale dafalama (verbe transitif) min, ni nedafa b'a la, n'i b'ale bila waati temenen kaban na, i b'i yere demen ni demenan fila ye : «ye» ani «ma». «ye» be sonsira jira.

«ma» be bansira jira.

**Misaliw :**

N ye kalan ke (sonsira)

N ma kalan ke (bansira)

Nin misali fila la, wale be waati temenen kaban na, nka u ma bila o waati in na ni konoro «a, la, na» ye, i n'a fo an y'a ye cogo min na Kibaru temenen kono.

O tuma, an k'a to an hakili la ko ni wale ye wale ye dafa be min na, wale dafalama, n'o dafa in sigilen be wale nefé (nedafa), n'i b'o, wale in bila waati temenen kaban na, i be baara ke ni demenan min ye, o ye «ye» ye, a bansira ye «ma» ye.

**Janto :** Wale dafalama dow be yen nedafa t'olu la, kodafa de b'u la.

**Misaliw :**

A siranna kele ne.

A filila sira ma.

Nin misali ninnu na, walew ye «siranna» ani «filila» ye.

Dafaw ye «kele» ani «sira» ye.

Walew ye wale dafalamaw ye; nka

nedafa de b'u la bawo, dafa ninnu sigilen b'u nefé.

An b'a ye k'a fo fana ko wale ninnu «siranna» ani «filila», olu waleyalen be waati temenen kaban na, k'a sababu ke walekonoro «na» ni «la» ye, olu minnu ye demenanwye, minnu be waati temenen kaban jira.

O b'a jira k'a fo ko ni wale ye wale dafalama ye (verbe transitif) ni nedafa de b'a la, o tuma demenan «ye» te se ka ta, k'a bila waati temenen kaban na n'o ye (passé composé) ye tubabukan na, fo a ka ke kodafama de ye.

O tuma an b'a ye k'a fo ko wale dafalama (verbes intransitifs) ani wale dafalama kodafamaw, olu b'es be bila waati temenen kaban na ni «ra, la walima na» ye.

Nka ni wale dafalama ni nedafa don, a be bila waati temenen kaban na ni demenan «ye» ye.

**Mahamadu Konta**

## Maakorobaro : Denmisén tangali

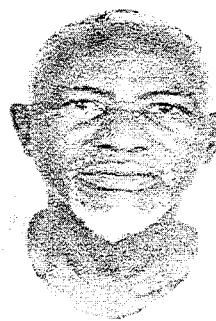
Kasaara ka ca : Denmisén ka kan ka tanga kasaaraw ma. Denmisén bë tulon ke tasuma na; kasaara bë se k'a soro tasumatulon na. Denmisén b'i tulon koji la, kasaara bë se k'a soro jilatulon na. Nin misaliw n'u njogonna caman.

Denmisén te ko caman nedon, a te kojugu don, a te kasaara kololow juguya don, juguya min bë se ka ke a yere joginni ye walima jama joginni, du mume, dugu mume..., saya yere bë se ka bo kasaara kono.

Misali la, denmisén tora tulon na ni tasuma ye, tasuma ye dugubugusow jeni, ka se dugu so wewew ma.

Nafolow tijena, mogow joginna, daw sara tasuma fe, denmisén yere yera olu la.

Tijeni cayara, o den bë da jonnii kôla



**Karamogo Daramani Tarawele**

ni bangebaaw te sa, olu minnu ye denmisén to ten u ma son ka tasuma kasaara kololow juguya nedf a ye. Ko kojugu ye mogo karamogo ye walima ko mogo te ke jana ye kasoro i ma nanayako do ke. Ninnu ye jenatige daw kumakan ye, ka denmisén to a k'a bolo don tasuma

na k'a yere jeni walima ka kojugu were ke a yere la, k'o de b'a ke ni denmisén bë kalar: kojugu kololow la. N'i ye denmisén to a ka kojugu sidon a yere ye, fen bë se kabola, i sigilen te ni min ye, jcgiñ nida juguman, musakababo, nitig...

Bë b'a don koni koni ko mogo man kan ka sigi ka tijeni nato laje, k'i te feere si tige k'a kunben.

N'i ye denmisén lafaamuya joona ko jugu, tijeni walima kasaara wewew kololow la, i b'a denmisén masina n'a lamini mume tanga k'ukana, k'ukisi. O taabolo in ye ladamuni josen jenama do ye. Ni mogo min y'a tiime, i y'i ka keta don k'a ke, nka ni mogo min y'a ban i ka keta keli ma, i b'i yere ke fintigi ye. I te se k'i yere bo o jiginna koro.

Min bë se ka da nin kan, o de ye ko denmisén bë se ka bana fo ka ke mogoto ye kasaara senfe n'e mogokoroba ma son k'a lafaamuya a tuma na walasa k'a tanga ni k'a kisi kasaara inma. Omogotoya y'esababu ye. A mana dese a yere koro a ka jenamaya kono, e y'o dese sababu ye. Tooro minnu mana da a kan, e y'olu sababu ye. A yere mana ye nigelya min ju la, e y'o fana sababu ye.

Otuma, bangebaaw nidenamaw, an kana ko jugu ke denmisén karamogo ye. An k'u bilasira cogo min, u bë kasaaraw sidon kasoro um bin u dingé kono.

**Karamogo Daramani Tarawele**  
Ko y'aw bolo, denmiséninw ka ko  
Kalan diya

## Sariya : Kiiriko labencogo Mali kono

Kiiri tigeko numan, oyehadamen den ka hake do ye. Mogó kelen-kelen bë se ka weleli ke kiiriso la, k'a jini i ka bila i ka hake kono. O siratige la, mogó bë se ka nin nininkaliw ke i yere la: Jönnin dë be kiiri tige? Kiiri be tige minni? Kiiri bë tige cogo di?

Mali kono mogó faamuyalena manca. Mogó caman, t'a don goferenaman ka keta ye min ye, depitebulon ka keta ye min ye ani kiiriso ka keta ye min ye. Nin kelenna bë se a ka baara ke a yere kolo la.

O hukumu kono, kiiriso dörön de bë se ka jaabi di nininkali ninnu na. Mali kono kiiritigeyoro sigidama ka ca. Nka a fanba ye sigidalakiiritigeyorow ani kiirisow bëe sanfeta ye. Nin kelen-kelen bëe be hadamaden ka mogoya lakana kiiri kuntaala kono.

Kiiriso suguya ye fila ye Mali kono. Mara kecogo kiirisow ani yoro were minnu na mogó tijonen ka hakew bë lasegin a ma ani ka kojukela nangi. Mara kecogo kiiriso bë yoro saba la; n'ye Bamako, Kayi ani Moti ye. U bë kiiri minnu tige, oluyefurukow, f...cenkow, cenkow, fen sörölenkow ani lahidukow ye. Peresidan kelen n'a dankan, kiiri kunnafoni sëbenbaa kelen a dögoyalenba, kiiritigéla kelen n'a dembaa naani, mogó nöminenê nininkalikela kelen walasa ka kiirisben laben ani sekeretéri kelen, olu bë soro yen. O kiiriso in bë se ka

maradenw ni njogon ce gelyaw ye. Misali la, némogow mana sariya (benkan) minta ka nesin baarakela wma, olu bë se ka weleli ke o kiiriso la k'a jini o ka bo a ma.

Mara kecogo kiiriso la, peresidan kelen, kiiritigela 5 ani goferenaman tögolamogó 1 bë yen.

Mogó tijonen ka hake laseginni a ma ani nagili bë ke yoro min na, o kiiriso bë baara suguya fila ke. A bë jotigi jo o ka hake ka lasegin a ma ani ka mogó kiiri k'a datugu. O ye kiiritigeyoro fila ye. Tepeyi (TPI) ani Zipesé (JPCE).

Kiiriko nasira la, mogó bë sin yoro folo min n'ye Tepeyi ye. Tepeyi bë ...ayor bëe faaba ani Bamako komini kelenna kono. A bë kiiri minnu tige, oluyefurukow, f...cenkow, cenkow, fen sörölenkow ani lahidukow ye. Peresidan kelen n'a dankan, kiiri kunnafoni sëbenbaa kelen a dögoyalenba, kiiritigéla kelen n'a dembaa naani, mogó nöminenê nininkalikela kelen walasa ka kiirisben laben ani sekeretéri kelen, olu bë soro yen. O kiiriso in bë se ka

jago kunkankow fana jenabó.

**Fenminye Zipeséye**, ale bë se keli kelen-kelen bëe kono. Kiiritigela kelen dörön de bë yen. Tepeyi bë fen o fen ke, a fana b'o bëe ke.

**Baarako kiiritigeso** : Ale ye kiiritigeyoro ye, min semenen don weleliyoro bëa la n'o ye kuru dapeli ye. Gelya min bë baaratigi ni baarakela ce, a b'o jenabó, nka a ka soro mankan bë wara hake min nofe u ni njogon ce, o te teme sefawari d20.000 kan. Kiiritigelen ko yen, weleli were t'a kofé bilen. Baarako kiiritigeyoro min b'i ka sigida la a bë jenabó yen de.

**Jagoko kiiritigeyoro** : Ale fana semenen don kuru dapeli la. Gelya fen o fen bë mogow ni njogon ce jago nasiraw la, a b'o jenabó.

Kiiritigeyoro minnu kofolen file, olu ye kiiri tigeyoro folow ye. N'olu ma se ka fen o fen jenabó, walima ni kiiri tigecogo ma benima, i bë se ka weleli ke sanfe, kuru dapeli do la, i ka sigida kono bë jenabó a min kelen na.

Bamako kuru dapeli bë Bamako, Kulukoro ani Segu kunkow jenabó. Moti ta bë Moti, Tumutu, Gawo ani

Kidali maraw kunkow jenabó.

Mogó minnu nominenê don kojugubakela, olu bë kiiriyoro minna, a bë fo yen ma tubabukan na kuru dasizi. Yoro kerenkerennen bë laben o kiiri suguyaw tigeli kama. Ni kiiritigé banna, o kuru dasizi bë datugu.. Kuru dasizi t'a damanacakeda ye. O de la a bë ke kuru dapeli de la. Denmiséninw mana kojugu ke, olu bë kiiri a damanayoro la.

Ni kuru dapeli ka kiiri tigecogo ma mogó min diya, o bë se ka weleli ke sanfe kiiriso were la; n'o bë wele tubabukan na kuru supéremu. Yoro were fosi t'o kofé Mali kono.

Kiiritigeyoro do fana bë yen min te nin folenw ye. O ye jamana sariyasunba lafasakiiribulon ye. Ale bë goferenaman baarakcogo jate mine ka kene ni sariyasunba konoko ye.

Kiiritigesoba were min bë yen, o nesinnen bë peresidan ni minisirisiw ma. O bë wele tubabukan na hotikuru dezusitisi. N'olu nominenê k'u ye jamana janfa, u bë wele yen.

**Musa Kamisoko/Dokala Yusufu Jara**

## Sanuboyoro kura dayeléla Kofi, Kayi mara la

Sanubo daminen a yoro kura do la Sitakili komini kono Kayi mara la, keréenkérennenya la Kofi dugu la. O ni Tabakoto ce ye kilometre 46 njogonna ye. Dugujukorofenko minisiri Babu Sise y'o sanuboyoro kura in kurunbonkari jumadonawirilikalo tile 24 san 2015. Kókan malidenw ka minisiri Abudarhamani Sila tun b'a kene kan ka fara sanubocakeda «Endeavour Mining» ka ciden Neyi Wudiyérikan, o minye sanuboyoro kura in baarakewaa ye. Sanubocakeda min fana bë wele «Segala Mining Corporation S.A.», o némogó Madamu Mayiga Ayisata Kone fana tun b'a kene kan, ani Kayi mara faamaw n'a politikijemogow.

Jateminew y'a jira ko sanu toni 7,7 ka kan ka soro yoro in na san 4 fo 5 kuntaala kono. San o san sanu toni 1,8 ka kan ka soro. A bëna ke sababu ye ka sefawari miliyari 13 ani miliyon 770 lase Mali ma sarati dalen in kono. Kofi sanubo sababu la, Mali bëna to a joyoro 3nan in na Afiriki kono sanuko la.

Sanubocakeda in némogó y'a jira ko sanuboyoro 5 de b'olu ka cakeda bolo Afiriki tilebinyanfan fe. Kanada jamana cakeda don. O yorow ye Tabakoto ni Kofi ye Mali kono, Nzema bë Gana jamana kan, Yuga bë Burukina Faso, Agibawu bë Konowari jamana kan.

**Mariyamu A. Tarawele / Dokala Yusufu Jara**

### Bamanankan njogondan

A labenbaga : "Abudulayi Bari tögolajansa jekulu"

#### KUNNAFONI FOLO

1. Njogondan togo : «Abudulayi Bari tögolajansa bamanankan sëbenni na»
2. Baara dakunw :
  - Njogondannaw ka sëben ka kan ka lase an ma Kibaru bugufiyé la walima AMALAN na n'o ye DENAFILA koro ye, sekeretériya la : o dan ye mariskalo tile 15 ye, san 2016.
  - Jalatigebagaw bë jaabiw bë : mariskalo tile 15 ni mëkaloo tile 24 ce, san 2016.
  - Jansaw söröbagaw togo bë ganse mëkaloo tile 24, san 2016.
  - Jansaw bë di zuwenkalo tile 5, san 2016.
  - Njogondannaw bë Oroman, njogon walima poyiw sëben bamanankan na k'u ci Kibaru la ani Mahamadu Korti ma AMALAN na.
  - U bë se k'a ke mansinnasëbenni ye, o de kanunen don ni bololasëbenni ye. U ka baara ke min ka ca, min bë se ka ke gafe ye.

## Tine ye baarakeden tali ye, nka sirimogola dantemé man ni

Muso denmisén minnu bë baara ke mögöw ye u ka denbayaw kono n'u bë wele baarakeden, o soro ka gelén Wagadugu bi, Burukina Faso faaba la. Musomanninw tun mana jigin dugubaw kono, u tun bë tile mume ke yaala la mögöw ka daw la baaranini na. Sisan o banna pewu. Muso baaratigiw de bë tilebantaama ke baarakedenjinna sisan. Baarakeden soro kelen bë garijegelako dan bës ye Wagadugu kono. U b'u siri mögo minnu na baarakedenko la, olu b'u tögöw sëben. Baarakeden mana ke sorofen ye tuma min na, min föl tögo sëbenna walima min ka sara folen ka ca a be di o föl ma.

Baarakedenkodese fe, dō farala u ka saraw kan. A tun b'a ta sefawari d1.000 na ka se d1.200 ma; nka bi-bi in na d3.000 bë don baarakeden na kalo la, hali n'a kuralama don. I b'a ta o la walima i b'a to yen; kuma caman t'a la, tere meni t'a la. A kelen bë fo ka Wagadugu baarakedenw yaada. N'i y'u ta, u te köröto baara keli ma, u te karaba mögo fe. U be ko bës cun ka ben n'u yere ye. U caman filila u

beyorow ma kaban, fo ka mögolankolonya fari da. E min y'u tabaa ye i ka baara la, u b'i son sigi ntegenen bilen kan. N'i k'o te ben i ma, uterimusow b'u kono nasu u k'ika baara bila ka taa don döwëre la. Wa i b'a bila, döwëre fara bë sin k'a ta. Dakabana telefoni b'u bës bolo yeresagoke la. U mana baara kura kan soro dörön, u b'i ka baara bila ka taa n'u yere ye hali a caman t'a boli suda a ka patoron na. Nka o b'a soro u y'u ka kalo baara kelen wari soro u tege kono föl. N'u y'e bonya to i la, u b'a jira i la ko kalosa in na k'u bë baara bila; n'o te sara dilen kofe i ne te da a dōw kan bilen. O b'a soro u y'u bolominen bës labo ka taa lamara yoro were la. I b'i ka baarakeden wele ka idese a t'a ka telefoni ta k'i jaabi. Walima a b'a faga siñe kelen i kana a soro o nimoro in na bilen.

Baarakeden caman fana b'u la, olu tege te da u kalosara kan k'u to bilakojuguya la. Patoron minnu sori ka jan k'a sababu ke soro walima saliya ye, a meen o meen don dō la dimi bë són ka don i la. Kerenkerenneny la denw bë mögo minnu bolo n'u te són k'olu bila baara la. Furanni, minennögöko, tobili, hali patoron walima o ce ka bolifén joçsili,

sa o sa. N'i y'o fana ke hali n'b'a sara dafalen soro ka di a ma taawaati la, a töngönw b'a lasu ka bila i la, ko a k'a ka wari minne. Ko wari ka ni a tigi bolo. Tine don mögöbë se ka baarakela nini ka fara i kan i ka sokonobaaraw la; nka n'i yere te se ka mako fosi ne du kono baarakeden ko; o nogonna jonya te. I mana siri mögo la cogo do la, i bë k'a ka jón ye. Muso dōw ka baarakela mana a taaliko fo walima ka baara bila, a bë ke fo k'o sunögöne minne a la. A bë su ni tile ke baarakedenko hamina. Hali dōw te se k'u suturafiniw an'u ce suturafiniw ko ni baarakeden te. O waleya in bë bange geleya were la u n'u ka baarakeden ce.

Kasoro furumuso bës ka kan ka dabali numan tige min b'a to i ka celasigi baara fanba kana siri baarakeden na. N'i y'i ban i yere ka baara keli ma k'a sababu ke soro walima saliya ye, a meen o meen don dō la dimi bë són ka don i la. Kerenkerenneny la denw bë mögo minnu bolo n'u te són k'olu bila baara la. Furanni, minennögöko, tobili, hali patoron walima o ce ka bolifén joçsili,

min bës tolen don baarakeden bolo.

Mögödöw jigi dako jugubaarakeden kan, u te se hali ka dije fosi kelen k'u yere ye bilen. Du kono, omusomannin mana furu, o te se k'a ka celasigi baara ke, ko fo a ce ka baarakeden jini ka di ale ma. N'o se te ce ye walima n'o te ce feko ye, furu netaa bë son ka geleya.

Hakilimaw bolo, baarakedenkogeléya min bë Wagadugu bi, o bë mögo waaju. Bës ka kan ka se ka do k'i yere ye. Du kunko ye duden bës ta ye. Ni mögo kelen-kelen y'a ka keta ke, sigi bë nogoya. Ce ni muso bë nogon deme, denw b'u mansaw deme. Ni lafinébodonw sera, mögo bës ka kan k'a joyoro fa dukonobaaraw la. Musomanninw bë se ka finiw ko, ka furanni ke ani ka tobili ke. Owaleyaw bë se k'a to denbaya ka se k'a yere teme baarakedenko kan. Baarakeden caman te layidu dafa sisan, a numan fana ka dögo; a dōw ka jate t'u ka patoron kan. O te mögoko diya ye. Bonya ka nibaaratigi n'aka baarakela ce.

Dokala Yusufu Jara

## Kogoji be ka tungafetaalaw sëbekorò daji sisan

Kogoji min bë Afiriki ni Eröpu gun ce n'o ye kogoji Mediterane ye, san 2015 awirilikalo tile 18 su k'a dugu je a tile 19 na, tungafetaala 800 tora o la. Kókanmalidenw ka minisiri Dögötörö Abudarahamani Sila ka wulikajow senfe, a donna ko Maliden 184 tun b'olu la. Nka a bë se ka caya n'o ye; sabula a kunnafoni bës tun ma soro föl. O Maliden minnu dajira, 105 bë bë Bafulabe serekili kono, 51 bë bë Kayi serekili kono, Jema serekili mögo 25, Kita serekili mögo 2, Ñorón serekili mögo 1. Magen sera ka mögo hake min soro kogoji la k'olu kisi saya ma, Maliden hake fana tun ka ca o la kosebe. Utun ye 14 ye olu mögo 26 cela. Nin b'a jira ko jikankurunba min bora Libi jamana fe k'a kunda Eröpu gun kan, a fanba tun ye Malidenw ye. Kunnafoni wërew y'a jira Abudarahamani Sila ka fo la, ko Maliden hake tun bë mögo 250 bo kurunba in kono. Muso tun ka ca 50 ye ani denmisennin caman, o Maliden na.

An bë waati min na kogoji be ka tungafetaalaw sëbekorò daji. Sabubu caman bë se ka soro jama kundali la kogoji kofela kan ka Afiriki bila. Gine Ekatoriyalı

faamaw bë ka dunanw gen ka bë u ka jamana kan. Maliden 175 b'o gennen fölwla. Maliden 125 were minnen bë ka datugu kasol a yenyanni ka se u fana genni ma. Haké min fana minnen bë ka datugu kasol a Kameruni, o ye 40 nogonna ye. Afirikidisidi fana b'a la ka dunanw nangata u fe yen. Angola ni Libi b'o cogo la. Eröpu jamanaw kono, mögo caman bë wulikajowla, ka dunanw gen. Hakililajigin na, goferenaman ye Maliden haké min deme k'u labo Santarafiriki kono san 2014 ka na n'u ye faso kono, o bennna mögo 2.292 ma; ka 26 labo Kameruni ani ka 756 labo Libi. O mögo minnu labora Libi, a to sera Mali kono san 2015 in awirilikalo tile 25. Maliden 70 genna ka bë Makanjamana kan ani ka 125 gen ka bë Espaini. O siratige la, a nininen don goferenaman fe, a ka dabali kerenkerennen tige Malidenw ka tungafetaaba dabilali la. O dō bë se ka ke yiriwalibaaraw ni porozew cayali ye jamana kono. Sabula a kólosira, ko Maliden fanba ka tungafetaa ye faantanya damateme ye jamana kono.

Mariyama A. Tarawele  
Dokala Yusufu Jara

## Dije bës la, nin nogonna mögökörbaw tun ma deli ka furu



Zorizi Kiribi  
'a ka  
omusoso  
Doren Luki

Furunogon fila ninnu si faralen nogon kan, a bë ben san 195 ma. Ce ye Zorizi Kiribi ye; ale si bë san 91 na. Muso ye Doren Luki ye; ale si bë san 103 la. Nin mögo fila de bcnia furu nogon ma. U bë nogon fe kanu na, o san 27 ye ninan. U denw de y'u wajibiyat u k'a ke furu ye. O merilafurusiri in kéra san 2015 in zuwenkalo kono.

Dije kono, mögo si tun ma deli ka furu u selen nin nogonna si hake ma. Tubabu dōw y'a ke ka teme san 2002 kono na. Olu fila si faralen nogon kan, o tun ye san 190 ani tile 123 ye.

«AMAP» kuntigi  
Usumani Mayiga

Kanw kunnafonisëbenw  
baarada kuntigi  
Janze Samaké



BP : 24 - Telefoni : 20-21-21-04  
Kibaru Bugufiyé Bosola

Bamako - Mali

Sëbennijekulu

Mahamadu Konta,  
Dokala Yusufu Jara

Labugunyoro : AMAPU gafedilan  
baarada

## Demokarasiko fana be se ka ban, n'an m'an janto

Demokarasi ni dōw ko a ma beejfanga walima jemufanga, a kuma cayalen be kosebe dijne kono bi. Dōw ko ni wolomani ma ke woteko la, ni wote ma kunmaniya mogosi ma, ni wote dagara jamanaden bēe ye, o hakilila ka don jamanaden bēe kun na, demokarasi be ke bādaa-bādaa ye.

Ni jama y'a faamuya ko wotefanga b'ale de bolo, fanga min te soro ni nafolo ye. Ni jama sera ka dabaliw tige walasa, o fanga in kana se ka ntaragi ka bo a bolo. N'a sera k'o wotefanga in waleya ka jamana nemogow sigi politikko siratige la, k'u wuli n'u m'a sago ke, a be se ka fo o la ko demokarasi dafara.

Mogo caman hakili la, demokarasi mana faamuya nin cogo in na, n'a sera nindakun in ma kaban, ko wēre fen o fen, taabolo fen o fen, n'olu jegennen b'a ma, o si te se ka dankari a la bilen.

O hukumu kono, n'i ye demokarasi taabolo laje dijne kono, i b'a ye k'a fo a be se ka jegen, a be se ka laafu, a be se ka ban yere ni janto ma ke jama kalanni n'a degeli la, ni janto ma ke jama ka hakew lakanani na, ni janto

ma ke wotefanga sinsinni na. Dijne kono, demokarasi welela jamana caman na, k'a jira k'a fo olu ye demokarasi jamanabaw ye; kasoro demokarasi kelekulendono jamanaw kono.

A jirala k'a fo wote dagali ce bēe ye kabini san 1839, o tun be Liberia. Kabini san 1844, o tun be ke Geresijamana kan. Nka o m'a bali demokarasi ka ke sidonbali ye o jamanaw kan. A tilala kakununtuguni o jamanan ninnukan. Oye demokarasi ka sakakunun misali do ye.

Jamana wēre minnu tugura olu la, n'olu ye wotefanga di jamanaden kelen-kelen bēe ma, ce ni muso, o kera Nuweli-zelandi ye san 1893, Ositaralisan 1901, Fēlandisan 1907 ani Noriwezi san 1913.

San 1900, jamana 17 tun ye wote daga jama cewdama ye ka musow to yen. Jamana kelen dōron de tun be yen min y'a daga ce ni muso bēe ye. Alimankelé folo bannen ko, wote dagara ce ni muso bēe ye jamana 10 kono. San 1930 waatiw la do bora o hake la k'a sababu ke fasismu kun bōlen ye, n'o ye mogokelenfanga suguya do ye.

Alimanjamana kan san 1919, u ka peresidan min be wele Wemari, ale ye feere ke ka wote daga ce ni muso bēe ye. Nka Adolif Hitleri nanen fanga la, o taabolo in bilala Alimanw fe.

Dijne kono, wote dagali jamanaden bēe ye, o ye sanga soro Alimankelé filanan bannen ko. Faransi y'a sigi senkan san 1944, Zapōn san 1945; Lamerikenjamana san 1965.

Suwisijamana ye musow sendon wote la san 1971. San 2014, Lamerikenfe yenaama dōwtun'y'a la, nini ka segenbagatow senbo wote la; n'o ye farafinw ye. Ka da a kan k'u te son ka wote faamaw ye. O fana ye seginko ye demokarasiko la.

Dijne taabolo kelen demokarasi ye, hali faama minnu t'a fe, olu caman ye wotew karaba namara, janfa ni dibila, k'a jira k'olu be demokarasi fe. Ko fila be yen, olu kera sababu ye demokarasi jamana ka caya dijne kono. Kasoro a do te u ye : o ye kele anibebaliya ye faamaw ni nogon ce. O misali do ye Alimankelé filanan bannen ye; se kera jamana minnu na, olu bēe donna demokarasi la, wa uye wote daga jamanaden bēe ye, ce

ni muso bēe.

O jamana ninnu ye Otirisu jamana, Alimanjamana, Itali ani Zapōn ye. Fen min be ka dankari demokarasi la ka teme nin bēe kan, o folo ye mogo minnu te demokarasifanga fe. Olu kelen be k'a birifini biri uyere la ka tow bagabaga n'o ye.

O kera sababu ye wotefanga be fasojama min bolo, o be k'a jigi bo demokarasi kanka tugu kolankolonw ko, laban te minnu na, kun ni ju te minnu na. O filanan ye kongo, minnogó, kalanbaliya ani kunfinya ye, faama juguw kelen be k'olu minnu daga sigi fasojamaw kan, fo olubé ka niné demokarasiko ko, k'u ta dan yerejini ma. Wotefanga min b'ubolo, uté k'o yere jate fen, nénama ye bilen. Ola sa, an be se k'a fo ko wote dagali bēe ye jamana kono, o te waleya ye min b'a to ni demokarasi be ke bādaa ye, k'a te ban bilen, ko fosi te se a la tuguni. A be sakakunun minna nin ye dijne kono, bēe ne b'o la wa a be se ka ban fana, ka dabila ni fasojama ma kalan, ka ko dōn, ka ko koro dōn, ka wotefanga dōn, k'a koro dōn.

**Arazimiki Keseyan  
Mahamadu Konta**

### Dabali tigelenw taamaseben (pasipori) sorolila

*Nin ye Mali  
siye 4 ye ka  
Afiriki  
basiketi  
kupuw ta*



86 ni 46, k'a laban ni Nizeriya ye finali la 57 ni 46.

Mali ni Nizeriya fila minnu ye finali basiketi ke, olu bēna taa u ka kupudimoni kene kan. Basiketi musomannin minnu si hake te teme san 16 kan, olu ka kupudimoni y'o ye. Mali musomannin ye ka Afiriki kupu 4 minnu ta, a bēe kera k'u ka degelikaramogo Umaru Sidi Yaya n'a dankan Bubakari Jalo to u kunna. Afiriki basiketi kupu hake min donna Mali kono, o mumē kera 12 ye.

Musomannin nciniw ka kuputalenw b'o la; musomannin hakelamaw ka kupu 5 talenw b'o la; musomannin korbelenw ka kupu 1 talen b'o la ani Joliba basiketimusomanninw ka kupu 1 talen.

Musomannin minnu bēna taa u ka kupudimoni kene kan, jamanakuntigi Ibarahim Bubakari Keyita y'a jira, ko dabali bēe bēna tige walasa u ka se k'o labenw ke konuman.

**Solomani Bobo Tunkara/Denba  
Kulubali /Dokala Yusufu Jara**

Mali polisiw nemogó Musudu Aribi y'a jira, ko jamana nemogow ye dabali kuraw tige, min b'a to Malidenw ka se ka taamaseben (pasipori) soro nogoya la tile 15 kono. Mogow be taa u ka taamaseben ninisebenbila k'a damine nege kanje 6 temenenna ni sanga 30 ye ka se 8nan ma sogoma fe.

Warisarayoro 11 kofe, yoro kerenkerennen do fana be yen. O dabolen be banabaatow, goferenamanbaarakela minnu bēna dugutaa cunnenwke, kalandenminnu ye wari soro n'u bēna taa kalan na jamana wērew la ani farikolo nēajekela minnu bēna taa faso togo la yoro wērew la. Nka a ka soro seben yamaruyalen b'u bolo min b'o sementiya.

Maliden minnu sigilen be Pari, Wasingtoni, Niyoroki, Jeda, Otawa, Iriyadi, Abijan, Liberewili ani Barazawili, olu b'u ka pasipori ninisebenw fara nogon kan Mali ka lasigidenso la yen jamanaw na.

U be ke walisi kerenkerennenw kono k'u bila ka na Mali la, pasipori be dilan ka ci o cogo kelen na.

**Gameri A. Diko / Dokala Y. Jara**

### SAN 2015 ZULUYEKALO KIBARU KONOKO

- n° 2 : Ofisidinizeri ka san 2015/2016 sené kanpani : Ajigi be senefen caman soro li kan
- n° 3 : Lawalebaro : Sunjata Keyita ka fanga
- n° 4 : Batakiw
- n° 5 : Kalankene n° 155nan : Bamanankan na, waati temenjen jiracogo ka ca (2)

Dukene n° 129nan : Moti marabolo

- n° 6 : Maakorobaro : Denmisén tangali

Sariya : Kiiriko labencogo Mali kono

- n° 7 : Tiye ye baarakeden tali ye, nka sirimogola danteme man ni  
Kogoji be ka tungafetaalaw sebekoro daji sisan